

Zera Shimshon

by Rabbi Shimshon Chaim Nachmani zt"l

Published Mantua 1778*

Chapter VII: Vavetzei (Gen. 28:10-32:3)

Essay 10. The protection of Rachel and Zipporah

מדרש רבה שם "וַיִּחַל בָּאָה עִם־הַצֹּאֵן אֲשֶׁר לְאִבִּיהָ כִּי רָעָה הוּא", אָמַר רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בֵּיא וְרָאָה מַה בֵּין שְׂכִינּוֹת לְשְׂכִינּוֹת לְהֵלֵן שָׁבַע וּבִקְשׁוּ הַרְוּעִים לְהַזְנוּג לְהֵן דְּכַתִּיב "וַיִּבְאוּ הָרָעִים וַיִּגְרְשׁוּם", בְּרַם הֵכָא אַחַת הָיְתָה וְלֹא נִזְנוּג לָהּ בְּרִיָּה עַל שֵׁם "חֲנָה מְלֹאֲדָה" סָבִיב לִירְאִיו וַיִּסְלְצֵם" לְמַסְבִּיבִים לִירְאִיו עַכ"ל.

Midrash Rabbah there states:

“And Rachel came with the flock of her father, for she was a shepherdess.”¹ Rabbi Shimon ben Gamliel said: Come and see the difference between [some] neighbors and [other] neighbors.

There, [in Midian] they were seven [daughters of Reuel²], and the shepherds sought to violate them, as it is written: “And the shepherds came and drove them away[; Moses rose to their defense, and he watered their flock].”³

But here [in Rachel’s case], there was only one [maiden, by herself], but no man sought to confront them, as it is written, “The angel of the L-rd encamps around those who fear Him and rescues them,”⁴ to surround those who fear Him [including those in their orbit].

- Gen. Rabbah 70:11 ⁵

כּוֹלֵי עֲלָמָא מְקַשִּׁים מָה עֲנִין זֶה לְזֶה, דְּהֵתָם בְּצַפּוֹרָה הָיוּ שׁוֹנְאִים יִתְרוֹ מִפְּנֵי שְׁפִירָשׁ מְעַבֹּדָה זָרָה וּמִשׁוּם הֵכִי הָיוּ מְרַעִים לְבָנוֹתָיו, מַה שְּׂאִין פֶּן הֵכָא שְׁהָיוּ אוֹהֲבִים אֶת לְבָן וְלֹא הָיָה לָהֶם לַעֲשׂוֹת רַע לְבָנוֹתָיו. וְעוֹד הָרְאִיָּה שְׁהִבִּיא מִהֶפְסוּק "חֲנָה מְלֹאֲדָה" " וְכוּ', הֲלֹא גַם שֵׁם הָיָה שְׁיִיד טַעַם זֶה, שְׁהָרִי צַפּוֹרָה הָיְתָה עֲתִידָה לְהִיֹּת אִשְׁתּוֹ מִשָּׁה. וְעוֹד לְכַאֲרָה פְּשׁוּט הַמְדַרְשׁ קִשְׁיָה רִישִׁיָּה לְסִיפִיָּה, דְּתַחֲוִילָה אָמַר מַה בֵּין שְׂכִינּוֹת לְשְׂכִינּוֹת שְׁנִרְאָה שְׁהִפְלָא בְּאִ מְחַמַּת טַבַּע הַשְּׂכִינּוֹת, וְאַחַר כֵּן מְבִיא רְאִיָּה מִהֶפְסוּק "חֲנָה מְלֹאֲדָה" " שְׁנִרְאָה שְׁהִפְלָא הוּא בְּדַרְךָ גַּם.

Everyone asks: What connection is there between this incident and that incident? For there in Midian, regarding Zipporah, they hated Jethro because he had separated from idolatry, and therefore they mistreated his daughters.

* English translation: Copyright © 2025 by Charles S. Stein. Additional essays are available at <https://zstorah.com>

¹ Gen. 29:9.

² I.e., Jethro.

³ Ex. 2:17.

⁴ Ps. 34:8.

⁵ See also Yalkut Shimoni on Torah, 124:1.

ותירץ "חנה מלאדה" סביב ליראיו, למסבבים ליראיו כלומר שהעולם אומרים שמי בנות יש ללבן ושמי בנים יש לרבקה הגדולה לגדול והקטנה לקטן. ואם כן היו יודעים שרחל הייתה עתידה להיות אשת יעקב, ורחל עצמה הייתה סבורה כך, והואיל שכל העולם יודעים שיעקב היה צדיק ורחל תהיה אשתו, משום הכי "חנה מלאדה", למסבבים ליראיו.

[Rabbi Shimon ben Gamliel] answers: “The angel of the L-rd encamps around those who fear Him,” to surround those who fear Him.” Meaning: the world would say, Lavan has two daughters, Leah and Rachel, and Rivkah has two sons, Esau and Jacob; the elder for the elder, i.e., Leah for Esau, the younger for the younger, i.e., Rachel for Jacob.

If so, they knew that Rachel was destined to be the wife of Jacob, and Rachel herself believed so. Since everyone knew that Jacob was righteous, and Rachel would be his wife, therefore “the angel of the L-rd encamps around those who fear Him,” to surround those who fear Him.

ודניק קרא לומר, "כי רעה הוא", ד"היא" אתי למעט לאה, שהגם שהיתה גדולה יותר מרחל, הואיל שהיתה סוכרת שמזלה רע שעתידה להיות בחלקו של עשו, משום הכי לא רצתה ללכת לרעות פן תאונה אליה רעה, מה שאין כן רחל שהיתה יודעת שמזלה טוב בטחה על עצמה, והו "חנה מלאדה" "וכו'. ומה שהקשו שאף צפורה הייתה ראויה להיות אשת משה, אפשר נמי לומר שמה שבקשו הרועים להזנוג להן היינו לשאר שש שהיו עמה. ועוד שאני צפורה שלא היה נודע שתהיה אשת משה.

The verse is precise in saying “for she was a shepherdess”: “she” comes to exclude Leah. Although Leah was older than Rachel, since she believed her fortune was bad, i.e., that she was destined for Esau, therefore she did not wish to go out to pasture the flock, lest harm befall her. Not so Rachel, who knew her fortune was good: she trusted herself. This is the meaning of “The angel of the Lord encamps around those who fear Him.”

As for the question that Zipporah too was destined to be the wife of a righteous man, i.e., Moses, one may say that what the shepherds sought, to “confront them,” was with the other six who were with her.

Alternatively, another approach is that Zipporah was different, because it was not known that she would be the wife of Moses.

* * *